

V Praze, 31. srpna 2013

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název bakalářské práce: Proklínací destičky v kontextu magie praktikované v antickém Řecku

Další údaje: Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav pro klasickou archeologii

Autor: Michaela Šmiejová

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Titz, Ph.D.

Posudek vypracoval: PhDr. Pavel Titz, Ph.D.

Předložená bakalářská práce Michaely Šmiejové má celkem 57 číslovaných stran, z nichž tři strany tvoří soupis použité primární a sekundární literatury a internetových zdrojů a na jedné straně se nachází soupis příloh, které jsou tvořeny mapami, obrázky i tabulkami.

Jak autorka píše v úvodu ke své práci, hodlá se věnovat specifickému aspektu antické magie – tzv. proklínacím destičkám. Toto atraktivní a bohaté téma však sama omezuje na prostředí Attiky, aby bylo svým rozsahem odpovídající formátu bakalářských prací. V této části práce se autorka také věnuje charakteru pramenů, které jsou zdrojem informací o magii v antickém světě, jednak pramenům písemným a dále archeologickým, především destičkám samotným. Tato „kritika“ pramenů by mohla být jistě rozsáhlejší, autorka ji však zvládá realizovat jednotlivě ve chvílích, kdy je dále v textu používá.

V kapitole číslované jako druhé se následně autorka věnuje magii jako takové v antickém světě, nahlíží tento obtížně uchopitelný fenomén v širším geografickém i chronologickém kontextu. Zabývá se samotným termínem magie a jejím vztahem k soudobému náboženství, kde vnímá především odlišnost mezi individuálním a kolektivním pojetím těchto fenoménů.

Další kapitole je věnována řeckým proklínacím destičkám. Tyto předměty jsou zevrubně charakterizovány a je o nich pojednáno z hlediska jejich poslání, formulací, podoby atd. Autorka neopomíná ani různé typy materiálů, které k jejich zhotovování sloužily a věnuje se i magickým formulím na nich. Archeologicky nesmírně zajímavou je podkapitola zasazující destičky do jejich nálezového kontextu, který tvoří nedílnou součást celého magického procesu.

Čtvrtá kapitola pak přibližuje jednotlivé antické nálezy destiček dle jejich místa nálezů, tj. nálezy z Agory, Keramiku, Patissie, Pirea a nálezy bez udání konkrétního místa nálezů. Zde se přidržuje chronologického schématu a nálezy tak i řadí.

Kapitola pátá je jakousi analýzou takto shromážděných dat. Autorka se zabývá jednotlivými bohy a démony, kteří jsou na destičkách uvedeni a stejně tak porovnává typy prokletí.

Jako bonus pak autorka přináší kapitolu o experimentálním vytvoření destičky z olova, kdy se pokouší replikovat postup tvorby takového artefaktu ve všech dokumentovaných krocích.

V závěru se pak autorka vrací k některým z klíčových faktů o těchto zajímavých artefaktech.

Z formálního hlediska je předložená práce kolegyně Michaely Šmiejové poměrně slušně upravena. Vyskytuje se v ní málo překlepů, resp. gramatických chyb. Obrazová příloha celkem vhodně ilustruje v textu zmiňovaná fakta, některé obrázky by snad mohly být lépe upravené, ale i tak jsou srozumitelné. V textu je na ně náležitě odkazováno a tak tvoří s textem dobrý celek. Jistým nedostatkem je absence popisků pod obrázky, které se pro čtenáře nepohodlně nacházejí na s. 57 v celistvém soupisu.

Protože byl autor posudku poměrně dobře zpraven o průběhu tvorby této bakalářské práce a četl několik jejích předchozích verzí, může konstatovat, že předložená podoba práce již odstranila množství dříve avizovaných nedostatků a působí jako celek poměrně dobrým dojmem.

Vedle toho, že se autorka práce vypořádala s množstvím odborné cizojazyčné literatury a pokusila se i zorientovat ve velice obtížném tématu antické magie, pokusila se také shromážděná data utřídit a zpracovat do lépe uchopitelné podoby. V tomto ohledu oceňuji především její snahu sestavit přehledné tabulky, které umožňují uchopit jednotlivé aspekty konkrétních artefaktů a jejich nálezových okolností. Přesto se zdá, že se autorce touto cestou nepodařilo vyzorovat žádná schémata konání tehdejších aktérů. Podobně se nezdá, že autorka dostatečně pokusila skloubit písemné a analyzované archeologické prameny v celek, který by tento aspekt religiozity Athéňanů postihoval z nového úhlu.

Na základě výše řečeného konstatuji, že předložená bakalářská práce Michaely Šmiejové splňuje nároky kladené na tento typ prací. Proto doporučuji předloženou bakalářskou práci k obhajobě a navrhuji práci hodnotit jako VELMI DOBROU, v případě úspěšné obhajoby jako VÝBORNOU.

PhDr. Pavel Titz, Ph.D.

Ústav pro klasickou archeologii

Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze

Celená 20

110 00 Praha 1